

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat

af 30. europaudvalgsmøde

Dato: Onsdag den 27. marts 2019

Tidspunkt: Mødet startede kl. 10.45

Sted: Vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Merete Scheelsbeck (KF), Peter Hummelgaard Thomsen (S), Nikolaj Villumsen (EL), Rasmus Nordqvist (ALT) og Sofie Carsten Nielsen (RV).

Desuden deltog: Statsminister Lars Løkke Rasmussen.

Punkt 1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd og møde i Det Europæiske Råd (art. 50) den 21.-22. marts 2019

Det Europæiske Råd 21-22/3-19 – bilag 10 (konklusioner vedr. DER)

Det Europæiske Råd 21-22/3-19 – bilag 9 (afgørelse vedr. Brexit)

Det Europæiske Råd 21-22/3-19 – bilag 8 (konklusioner vedr. DER art. 50)

Statsministeren: Jeg kan gøre det relativt kort, selv om det var et meget langt møde – i hvert fald, hvis jeg koncentrerer mig om kun at afrapportere konklusionerne. Sidst jeg var her i udvalget, var det et lukket møde, hvor vi talte om hele optakten til Brexit. Nu er mødet åbent; det er også fint. Brexit fyldte igen meget, men der var også andre ting på dagsordenen: EU's forhold til Kina, det indre marked, det europæiske semester, klima og desinformation. Dagsordenen var skruet sådan sammen, at Brexit-diskussionen fandt sted torsdag eftermiddag, og den store drøftelse om Kina var programsat til om aftenen sammen med også andre emner. Men Brexit løb med det hele. Så fra mødestart indtil midnat var det Brexit, Brexit og mere Brexit. Det betød også, at resten af dagsordenen blev klemt sammen om fredagen, hvor der i øvrigt også var en festligholdelse af 25-året for EØS-aftalen. Så de store debatter, vi egentlig skulle have haft, blev ikke helt så substantielle, som man kunne have ønsket sig.

Men Brexit først. Vi mødtes med premierminister May, der redegjorde for situationen i London og for den skriftlige anmodning, hvor hun bad om at få forlænget artikel 50-fristen til den 30. juni. Det var en lang spørgesession, men der kom ikke mange klare svar. Som jeg også formidlede det til pressen efterfølgende, gav mødet et klart indtryk af en britisk premierminister, der vil forfølge sin plan. Hendes plan er jo den udtrædelsesaftale, som hun har indgået, og som er blevet forkastet af underhuset ad et par omgange. Men det var altså klart det spor, hun

befandt sig i, og det var ikke til at drive alternativer ud af hende. Vi fik altså ingen klare svar på, hvad May agtede at gøre, hvis underhuset måtte afvise udtrædelsesaftalen en tredje gang.

Da hun forlod mødet, havde vi i den resterende EU-27-kreds en drøftelse om, hvordan vi bedst kunne imødekomme Storbritannien uden på samme tid at skabe problemer for os selv. Den betydelige usikkerhed, som vi var blevet efterladt med, betød, at en del af mine kolleger gik ret restriktivt til drøftelsen om en forlængelse ud over den 29. marts, der er den oprindelige frist. Der var mange forskellige synspunkter – både om datoer og strategi. Men det var samtidig nogle gode drøftelser, som endte med en løsning, som jeg synes er god.

Den går på, at der nu er blevet givet en betinget udsættelse frem til den 22. maj – betinget af, at udtrædelsesaftalen går igennem i Underhuset. Uagtet det blev der under alle omstændigheder givet en fristforlængelse frem til den 12. april. Og hvad gemmer der sig bag det? Mays plan er at få udtrædelsesaftalen igennem, og hun vil gerne have en fristforlængelse for at få den ordentligt implementeret. Det er vi indstillet på, men vi kan ikke forlænge helt frem til udgangen af juni af juridiske grunde, fordi der skal være europaparlamentsvalg fra den 23.-26. maj. Hvis Storbritannien er medlem af EU i den periode, skal der også holdes et europaparlamentsvalg der, ellers risikerer man at gøre hele parlamentsvalget illegitimt. EU-borgere bosiddende i Storbritannien har nemlig en traktatmæssig ret til at stemme, som de så ikke kan få indfriet. De kan vælge at fremsætte en klage, og så vil hele valget måske blive erklæret ugyldigt. Det er altså ikke et udtryk for manglende velvilje, at fristen nu hedder den 22. maj og ikke den 30. juni. Den 22. maj er så langt, man kan imødekomme Mays oprindelige synspunkt, hvis man samtidig skal stå på juridisk fast grund. Den 12. april skyldes også en kombination af teknik og politik, for hvis en udtrædelsesaftale ikke går igennem, ender man enten i et hårdt Brexit eller i, at Storbritannien siger, at de gerne vil have en fristforlængelse og blive i EU noget længere tid, mens de gentænker den britiske position. Hvis det var fredag den 12. april, ville det udgøre en meget kort frist – både til at håndtere et hårdt Brexit, men i øvrigt også til at agere i Storbritannien, hvis det ender med, at man ikke kan få udtrædelsesaftalen igennem.

Derfor har man lagt sig fast på fristen den 12. april, der giver en teoretisk mulighed for, at Storbritannien – hvis det er det, de vil – kan ønske en længere fristforlængelse, fordi de gerne vil gentænke hele deres position. Fristen er også den 12. april, fordi det er den sidste interne frist, hvis briterne skal kunne nå at forberede et europaparlamentsvalg, hvis de vil have et sådant. Skulle briterne vælge at gennemføre europaparlamentsvalget, ville det også påvirke fordelingen af sæder i Europa-Parlamentet. De britiske sæder er blevet fordelt, og således har Danmark et ekstra dansk parlamentssæde, der skal besættes. Hvis briterne vælger at blive, skal Danmark selvfølgelig ikke have det ekstra sæde.

Bundlinjen er, at med denne løsning – en ukonditionel fristforlængelse til den 12. april og en til den 22. maj på betingelse af, at man stemmer udtrædelsesaftalen igennem – har vi efterladt det størst mulige beslutningsrum i Storbritannien og holdt bolden på deres banehalvdel så at sige. Så må vi se, hvad der sker. Tingene har allerede udviklet sig siden DER-mødet.

Den kinadiskussion, vi skulle have haft under middagsdrøftelsen, fik vi så ikke, men den fik vi i stedet fredag formiddag i en mere koncentreret form. Bagtæppet for den var den meddelelse om EU's forhold til Kina, som Kommissionen og EU's Udenrigstjeneste fremlagde i sidste uge. Der var pænt bred opbakning til den justerede tilgang til Kina, hvor man baserer samarbejdet på, at vi både er partnere, men også konkurrenter, og på en anerkendelse af, at vi også går i dialog med Kina om de sager, hvor EU og Kina er uenige. I den forbindelse pegede jeg på vigtigheden af menneskerettighedsdagsordenen. Nu tager formanden for Det Europæiske Råd, Donald Tusk, og kommissionsformand Juncker vores samlede budskaber med videre til det EU-Kina-topmøde, der skal finde sted den 9. april, hvor det forventes, at også præsident Xi Jinping vil deltage.

Diskussionen om Kina gled over i spørgsmålet om det manifest om EU's industripolitik, som Frankrig og Tyskland har fremlagt. Sidst jeg var her, gjorde jeg rede for manifestet og for baggrunden for det. Det er et vigtigt emne, der i bund og grund handler om, hvad vi skal leve af i fremtiden i Europa – også i en situation, hvor Kina som økonomi og industrimagt spiller en stadig større rolle på verdensmarkedet og i Europa. Min tilgang på mødet – og som jeg også redegjorde for sidst, jeg var her i udvalget – var, at vi grundigt skal overveje, hvad de rigtige svar er. På den ene side er det vigtigt, at vi holder fast i, at vores tilgang til omverdenen som udgangspunkt er åben. Danmark har et mere end 10 år gammelt strategisk partnerskab med Kina, som vi har stor glæde af og en stærk interesse i, og som også er et afsæt til at styrke vores samhandel. På den anden side skal vi heller ikke være naive. Vi skal være parate til at reagere, når vi ser urimelige og konkurrenceforvridende tiltag. Og det er i hvert fald evident, at Kina fremstår meget mere lukket for udenlandske bud på offentlige kontrakter, end vi gør det i Europa. Det giver en ubalance, og derfor har vi også besluttet at se nærmere på et revideret instrument for offentlige indkøb, som helst skal kunne åbne for bedre europæisk adgang til tredjelandenes markeder. Det var sådan set en god debat, som også bekræfter og understreger vigtigheden af, at vi netop prøver at udvikle en kollektiv kinapolitik. Vores tilbagesvar mod urimeligheder skal gennemføres på en måde, så vi undgår protektionisme. Det er den anden faldgrube, hvor jeg også benyttede lejligheden til at sige: Lad os nu passe på, at vi ikke bare kopierer en måde at gøre tingene på, som vi ikke bryder os om, og som skaber problemer for os. Hvis vi selv begyndte at gå ned ad den vej, hvor vi satser alle jetoner på bestemte europæiske virksomheder eller begynder at bygge mure op imod resten af verden eller politisere håndhævelsen af konkurrenceregler, mister vi i virkeligheden alt det, vi har opnået med det indre marked, og det vil i hvert fald ikke være i dansk interesse.

Til gengæld vil det være i dansk interesse, hvis vi lykkes os at fremtidssikre det indre marked. I EU-kredsen er der bred enighed om behovet for at modernisere det indre marked. Vi drøfter, hvordan det nærmere skal ske. Den drøftelse førte kun til små justeringer i konklusionsteksten, som jeg i øvrigt er ganske godt tilfreds med, fordi den også sender et klart signal om vigtigheden af at fremme digitalisering og de gode vilkår for serviceøkonomien. Her er der en større integration end i gamle dage, og det er svært at skelne mellem servicevarer og tjenesteydelser og digitale løsninger. Så det er en god tekst, der også sætter mere fokus på håndhævelse, som også er et dansk synspunkt, vi også har gjort gældende med 16 andre EU-lande op til

dette topmøde. Der skal være mere fokus på implementering. Denne drøftelse om det indre marked var også præget af nogle af de samme temaer, der var oppe i forbindelse med Kina, nemlig fri og fair konkurrence versus øget statsstøtte og protektionisme. Og derfor tog jeg også til genmæle over for de tanker, der opstod nogle steder, om at justere EU's konkurrence-regler. Det er jo det, der tales om i det tysk-franske manifest. Sandheden er også, at jeg tror, at Kommissionen kun har underkendt 9 ud af 3.000 fusioner, så det er ikke hyppigt forekom-mende. Vores synspunkt er, at man skal passe på ikke at politisere reglerne. Jeg havde også fokus på rimelighedsdagsordenen, som vi også har vendt her – altså nødvendigheden af at sikre fairness. Og her mener jeg ikke bare med et blik på statsfinansielle konsekvenser af at ændre dagpengeregler, fordi det kan vi nok håndtere, men mere på, hvordan vi sikrer en folke-lig fortsat opbakning til det indre marked. Det nævnte jeg på mødet.

Så drøftede vi EU's langsigtede klimastrategi. Kommissionen har præsenteret en vision om et klimaneutralt EU i 2050, der matcher de danske ambitioner, som de senest blev bekræftet i energiaftalen sidste år. Det blev en relativt kort drøftelse. Mit budskab var ret klart. Det var så kort en drøftelse, at den kun fandt sted, fordi jeg bad om ordet for at være åben om det. Der var lavet et stort forarbejde med at lave en balanceret tekst, og klokken var blevet mange fre-dag, men jeg tænkte, at jeg ville give den et skud. Det kom der ikke så meget ud af – men dog en drøftelse, hvor man klart kunne konkludere, at der er ret mange andre lande, der ligesom Danmark ønsker at stå op for denne sag. Der var også mange henvisninger til klimastrejken om fredagen. Det lod sig dog ikke gøre at få skrevet målsætningen om klimaneutralitet ind i konklusionerne. Dem skal vi være enige om, men der var ikke konsensus. Til gengæld fik vi det ud af besværet, at der blev lavet en justering i teksten om, at det blev besluttet, at vi skulle tale om emnet igen på topmødet i juni. Der er klimatopmøde i FN til september, og det går ik-ke, at EU, som har været frontløber i hele klimadebatten – også op til indgåelsen af Parisafta-len, ikke får en substantiel og ordentlig drøftelse topmødet. Men den skal vi have. Vi fik den bare ikke der – delvis fordi Brexit åd hele torsdagen. Det er endnu et eksempel på, at det ville være rart at få en ende på Brexit på et tidspunkt.

Endelig godkendte vi konklusionerne om EU's indsats mod desinformation, som er et vigtigt emne her frem mod europaparlamentsvalget. Medlemslandene skal gøre alt, hvad de kan, for at sikre rammerne for en stærk, demokratisk debat. Og det er også det, vi er i gang med lige nu og her – at efterleve den del af konklusionsteksten. Så vi handler.

Det var, hvad jeg ville fremlægge fra topmødet.

Rasmus Nordqvist roste statsministeren for at have taget klimadagsordenen op. Var der overvejelser om en proces frem mod DER-mødet i juni? Der skulle rykkes på klimadagsorde-nen forud for klimatopmødet i efteråret. EU skulle på banen og have de andre lande i tale, så man senest i 2050 kan opnå CO₂-neutralitet i henhold til Parisaftalen. Ville Danmark lægge sig i selen og få de andre lande i tale? Ville statsministeren bruge nogle uger på det inden valget på at sikre, at klima blev et punkt på dagsordenen på mødet i juni?

Nikolaj Villumsen henviste til statsministerens seneste besøg i udvalget, hvor han sagde, at han på DER-mødet – hvis det blev muligt – ville komme ind på en fælles bundgrænse for selskabsskat i EU. Havde han nævnt den – hvis ja, hvad mente de andre lande om en fælles bundgrænse?

Kenneth Kristensen Berth spurgte, om det ville kræve et nyt topmøde, hvis briterne bad om en endnu længere fristforlængelse. Han kunne forstå, at der i forbindelse med europaparlamentsvalget var nogle problemer vedrørende irske valgkredse. Skulle man forvente, at hvis ændringen for sæderne i Europa-Parlamentet blev annulleret, ville der blive valgt nogle medlemmer, der så først kunne indtræde om det antal måneder eller år, det tager for Storbritannien at træde ud? Ingen vidste, hvor det endte – måske der, hvor ingen var enige om noget som helst, og så gav det sig selv. Han takkede statsministeren for at bringe frihedsrettigheder i Kina op. Hvis det var et udtryk for, at EU forsøgte at spænde buen en smule over for kineserne og deres illoyale handelspraksis, var det et yderst velkomment tiltag.

Peter Hummelgaard Thomsen syntes, at Rådet havde vist sig at være meget fleksible i Brexit-dramaet. Han havde mistet overblikket over de processer, man skulle igennem, men håbede på en afklaring, inden ugen var omme. Fra EU-fællesskabets side havde man gjort, hvad man kunne for at nå derhen. Var spørgsmålene om lønmodtagerbeskyttelse og social dumping blevet rejst i forbindelse med den debat om modernisering af det indre marked, som statsministeren henviste til?

Statsministeren svarede Nikolaj Villumsen og Peter Hummelgaard Thomsen, at man kun antydningvis havde været inde på emnerne om skattely, transport af velfærdsydelser etc. Dagsordenen blev som sagt ikke afviklet i den kadence, den var planlagt til. Der var for få timer til det hele, så debatten blev ikke helt så god i sin form, som den kunne være blevet. Man så måske for sig, at der er et indlæg og derefter en runde med kommentarer osv., men med så mange lande foregår det ikke altid sådan. Det sker kun nogle gange – f.eks. ved middagsdrøftelser eller leaders agenda, hvor deltagerne er fri af manuskripter, og der kommer en interaktion. Statsministeren var dog sikker på, at han ikke sad helt alene med sine betragtninger, og også derfor var det vigtigt at fremsætte de emner, han havde gjort. Mange af de nævnte spørgsmål ville man komme tilbage til – bl.a. på det uformelle møde i Rumænien i maj, hvor også kinadrøftelsen ville fortsætte.

Til Rasmus Nordqvist sagde han, at han havde taget klimaspørgsmålet op, og flere andre lande hurtigt var med på den. Senere på dagen skulle han i øvrigt mødes Stefan Löfven, hvor de også ville komme ind på den fælles dansk-svenske klimaposition.

Til Kenneth Kristensen Berth sagde statsministeren, at der logisk set var forskellige scenarier: 1. At man alligevel får en udtrædelsesaftale igennem, altså et blødt Brexit den 22. maj, 2. Et hårdt Brexit den 12. april eller 3. At briterne siger, at det hele var en misforståelse; at de vil respektere afstemningen, men at de ikke kan forlade EU på det aktuelle grundlag. I det tilfælde kunne de trække artikel 50-processen og dermed forblive i EU. Det var suverænt briternes

egen beslutning. Eller 4. At briterne var nødt til at få en fristforlængelse, fordi de ikke ønskede et hårdt Brexit, men ikke kunne få et blødt Brexit på det eksisterende grundlag. En sådan forlængelse ville kræve accept blandt EU-27, hvor alle landene skal være enige. Han ville ikke blive overrasket, hvis der kom et nyt topmøde inden den 12. april, men der var ikke sat dato på noget.

Rasmus Nordqvist opfordrede til, at man fra dansk side skubbede til Tyskland på klimafronten. Fik man tyskerne i bevægelse, ville det være en flot måde at træde ind i den danske valgkamp på. Han var bekymret for, at klimaspørgsmålet også ville drukne på mødet i juni måned, så der ikke ville blive rykket yderligere på den dagsorden. Man var nødt til at vise, hvad Europa kan, på klimatopmødet i efteråret.

Statsministeren noterede sig opfordringen fra Rasmus Nordqvist. Det første skridt var som sagt at tale med Stefan Löfven og derefter det ekstraordinære topmøde i Rumænien den 9. maj om den strategiske prioritering de kommende år. Der var klima et centralt emne. Han var enig i, at man skulle arbejde for et koordineret og stærkt EU-afsæt for klimatopmødet i september. Det var nedslående, at selv med de aktuelle konklusioner – som man fra dansk side ikke mente var ambitiøse nok – var EU alligevel mere ambitiøs end stort set resten af verden.

Mødet sluttede kl. 11.14.